

ПАМ'ЯТІ Ігоря Порфірійовича Шлапака

*Він прагнув поєднання
ефективної
роботи та злагоди в
колективі,
і йому це вдавалося.*

Є люди, які одного разу входять у твою долю, завоюють твоє серце і залишаються там назавжди. Вони ведуть тебе по життю, вчасно підказуючи правильний шлях і підправляючи невпевнені і помилкові кроки. А потім ідуть, залишаючи тяжкий і невгамовний біль втрати.

20 вересня 2015 року від нас пішов Ігор Порфірійович Шлапак...

Серце щемить від болю і не дає думкам ясно вкладатися на папір. Невчасно. Заразно. Хочеться крикнути долі: «Так нечесно! Схаменися! Стий!» Але ніхто не чує. І ніхто не відповідає...

Ігор Порфірійович Шлапак народився 29 вересня 1943 року в сім'ї педагогів на Вінниччині. В 1968 році закінчив із відзнакою Київський медичний інститут імені О.О. Богомольця, в 1970 році вступив до аспірантури на кафедру анестезіології і реанімології Київського державного інституту удосконалення лікарів, міцно зв'язавши своє життя з цим науковим і навчальним закладом. Після захисту кандидатської дисертації (1975) працював асистентом, а з 1987 року — доцентом кафедри анестезіології і реанімології. Сухі цифри біографії. А за ними — щоденна праця, сотні хворих, операцій, знеболювань. Сьогодні мало хто знає, але широке застосування подовженої спінальної анестезії розпочалося в Україні після того, як майбутній професор І.П. Шлапак показав у своїй докторській дисертації (1995) переваги цього методу знеболювання, обґрунтував можливість застосування ад'ювантів і передбачив основні схеми сучасної нейроаксіальної анестезії.

Наукові інтереси І.П. Шлапака були надзвичайно широкими і стосувалися проблем інтенсивної терапії черепно-мозкової та поєднаної травм, гострих отруєнь та інсультів, сепсису, шоку, цукрового діабету, гострого панкреатиту, лікування больових синдромів, застосування регіонарної анестезії

тощо. Думки та ідеї Ігоря Порфірійовича стали підґрунтям понад 350 наукових публікацій з різних проблем анестезіології та інтенсивної терапії, серед яких 17 наукових посібників і монографій. Він був членом редакційних рад і редколегій 7 наукових медичних часописів, незмінним головним організатором і співголовою оргкомітету Британо-українських симпозиумів з анестезіології та інтенсивної терапії, що стали відомими і популярними не тільки в Україні, але й далеко за її межами.

А ще — сотні учнів серед лікарів на клінічних базах кафедр, незліченна кількість молодих фахівців-інтернів, неминуча зміна поколінь ви-

кладачів, і останні покоління вважають учителем саме Ігоря Порфірійовича. Круговерть життя... І ніколи, особливо якщо питання стосувалося майбутньої долі того чи іншого колеги, Ігор Порфірійович не поспішав. Не поспішав із прийняттям рішення. «З цією думкою треба переспати!» — нерідко говорив Ігор Порфірійович з приводу тієї чи іншої ризикованої пропозиції. І ці слова стали крилатими, їх знали і повторювали усі співробітники кафедри як приклад поміркованості і мудрості.

Є ще одна когорта людей, для яких ім'я Ігоря Порфірійовича Шлапака назавжди залишиться одним з найголовніших у житті. Двадцять шість кандидатів та 5 докторів медичних наук підготував професор І.П. Шлапак і ще стільки ж науковців, які під керівництвом шефа запланували свої роботи і зараз виконують. Всі вони залишать у серці ім'я Ігоря Порфірійовича як наукового батька, людини, яка відкрила двері і дала дорогу у широкий світ науки.

Ігор Порфірійович Шлапак здобув значне академічне визнання в науковому середовищі країни: заслужений діяч науки і техніки України (2003), академік Академії наук вищої освіти (2010), віцепрезидент Асоціації анестезіологів України, голова спеціалізованої вченої ради Д.26.613.02 із захисту докторських і кандидатських дисертацій при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, член Проблемної комісії з

анестезіології та інтенсивної терапії МОЗ та НАМН України.

Видатний науковець, Учитель, Лікар... А ще він був звичайною людиною. Дуже любив Україну — був її справжнім, а не «шароварним» патріотом. Він добре знав і любив українську поезію й українську пісню. Він широко переживав за сьогоднішнє і майбутнє України, за долю народу, за долю дітей і онуків. І широко бажав усім добра і миру.

Ігор Порфірійович був чуйним до чужої біди і швидко відгукувався на прохання про допомогу. Він однаково ретельно і поважно ставився до консультації майбутнього Президента України у м. Відні та до консультації простої людини в районній лікарні на Київщині, Черкащині чи Луганщині. Одного разу він розповідав, як зимою провів 16 жаклих годин у «жигулях» по дорозі на Луганщину, коли консультував родича місцевого лікаря. Зимова дорога була настільки складна, що декілька разів він міг перетворитися з консультанта на постраждалого. Якою дорогою до лікарні «Феофанія» він таки потрапив в аварію. На щастя, тоді професор не постраждав (лише отримав удар плеча), але до кінцевого пункту дістався вже іншим автомобілем і свою місію виконав у повному обсязі... Останніми роками йому важко було особисто консультувати хворих і в інші міста він вже спрямовував своїх учнів — молодих співробітників кафедри. Проте його досвід та поради щодо як конкретного хворого, так і принципів проведення таких консультацій були безцінними.

Він дуже добре розбирався в людях і міг одразу побачити у надміру пихатому і «перспективному» аспірантові нездару і неука, а на кафедрі запросити нікому невідомого лікаря з маленької районної лікарні і розпізнати в ньому майбутнього науковця.

А про інтелігентність Ігоря Порфірійовича поширювалися легенди! Особливо яскраво це проявлялося в умінні підтримувати гарячі наукові дискусії на спеціалізованій захисній вченій раді в доброзичливому дусі і рамках взаємоповаги. В буденному житті він був завжди усміхненим, приязним, ввічливим. На кафедрі і на консультаціях — коректним і уважним до чужої думки. Енциклопедичні знання і широка ерудиція робили його надзвичайно цікавим співрозмовником. І завжди — повага до чужої позиції, навіть за готовності відстоювати власну.

Ця якість — вміння відстоювати свою наукову позицію — особливо яскраво проявилася під час редагування Ігорем Порфірійовичем першого націо-

нального підручника «Анестезіологія та інтенсивна терапія». Це велике тритомне видання стало видатною подією в сучасній українській анестезіології. Тільки близькі й рідні, а також колеги по кафедрі, які редагували матеріали підручника, знають справжню ціну цього видання. Десятки відредагованих розділів, сотні переписаних сторінок, нескінченні орфографічні, стилістичні, смислові правки. І все це лягало на плечі головного редактора — Ігоря Порфірійовича Шлапака.

Так вирішила доля, що підручник «Анестезіологія та інтенсивна терапія» став останньою книжкою професора І.П. Шлапака. Книжкою недописаною, як не дописана історія життя видатного науковця, Вчителя і Колеги, високоінтелігентної і чудової Людини.

Серце шемить від болю і не дає думкам вільно вкладатися на папір. Невчасно. Зарано...

Вічна пам'ять про Ігоря Порфірійовича Шлапака назавжди залишиться в наших серцях.

Співробітники кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика

*Вже вдруде сиротіє кафедральна сім'я,
Вже другий батько відправляється до раю.
Де віднайти слова утіхи, я не знаю,
Страждають всі: і ти, і він, і я.
Ти був для нас взірцем в усьому,
Давав ти лад і кафедрі, і дому,
Підручник ти редагував,*

недивлячись на хворобливу втому.

*Все працював для всіх на кшталт святого.
Не уявляємо без тебе БУС і вчену раду,
Не уявляємо без тебе твій затишний кабінет,
Не уявляємо без тебе ми себе і, бога ради,
Нам вічно ти світи серед зірок-планет!
Наш любий, милий і безцінний друже,
Так передчасно ти пішов від нас з життя,
Тебе нема — страждаємо ми дуже.
Твій світлий образ пронесем ми в майбуття!
То ж спочивай, наш любий, милий друже.
Життя летить, а доля поруч йде,
Час швидко промайне, і ми з тобою разом будем,
Тільки не знаєм, хто, коли і де...*

**М.В. Бондар,
Ф.С. Ващук
20.09.2015 р.
м. Київ ■**